

Gyógyfoglalkoztatásért Alapítvány

1135 Budapest, Szent László u. 31.

1092 Budapest, Hőgyes Endre u. 2.

Adószám: 18053412-1-41

Bankszámlaszám: 10400212-00300946

Telefon: 06-70-426-63-54, 06-30-97-63-200

www.tartkapugaleria.com

E-mail: info@tartkapugaleria.com

info@gyogyfoglalkoztatas.hu

A Tárt Kapu Galéria 2014-es tevékenysége

A Gyógyfoglalkoztatásért Alapítvány által működtetett Tárt Kapu Galéria tevékenysége 2014-ben négy fő területre koncentrált:

- 1. Kiállítások rendezése**
- 2. Kulturális és közösségi programok befogadása**
- 3. Múzeumpedagógiai programok kialakítása**
- 4. Aktivitás lokális, kerületi művészeti akciókban**

A fő tevékenységi formát jelentő kiállítások az előző évhez szervesen kapcsolódva, lehetőséget biztosítottak helyi, regionális, és nemzetközi együttműködésre. Összetettségénél fogva a Tárt Kapu Galéria missziója a kultúra, az esélyegyenlőség, az egészségügy és az oktatás területét egyaránt érinti, amikor legfontosabb feladatának tartja a mentális zavarokkal élő és pszichésen sérülékeny személyek alkotó tevékenységének kibontakoztatását, reintegrációjuk segítését, és stigmatizáltságuk minél teljesebb eloszlását.

1. Kiállítások

1.1. Az MTA Pszichiátriai Gyűjtemény és a Pécsi Tudományegyetem Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika Reuter Camillo Gyűjtemény közös tárlata – Alternatív világok (2014. január 16.-2014. április 14.)

Az „*Alternatív világok*” című kiállítás kiemelkedő jelentőséggel bírt országos viszonylatban, a két legjelentősebb magyar gyűjtemény először mutatkozott be együtt, közös kiállításon. Magyarországon két olyan történelmi pszichiátriai művészeti gyűjtemény létezik, mely közel száz évre visszamenőleg archiválja a pszichiátriai betegek művészi alkotásait. Budapesten Dr. Selig Árpád, Pécsen Dr. Reuter Camillo elmeorvosok az 1920-as években kezdeményezték a napjainkban is tartó gyűjtői tevékenységet. A kollektív betekintés nyújtja a pszichopatológiai kutatásokat segítő, művészetterápiás munkát támogató sajátosságok mellett, művészet- és kultúrtörténelmi szempontból is figyelmet érdemlő témakörökbe. Mindkét patinás gyűjtemény több ezer darab művet számlál, s európai viszonylatban is kiemelkedik. Az „*Alternatív világok*” című kiállítás három különböző tematika köré rendeződött: Testkép, Imaginárius világok, Invenciók. A kiállítás kortárs művészeti szempontból igen érdekes kérdéseket feszegetett, ezért az installációját különleges módon alkottuk meg: térben lebegő képek, és nagyméretű szobrok erősítették meg a kiállítás mondanivalóját.

1.2. Ferencvárosi anizx – Női art brut művészek (2014. április 24. – 2014. május 23.)

Az első kifejezetten kerületi tárlatot a női art brut művészeket bemutató különleges, esélyegyenlőségi kiállítás képviselte. A hét kiállító művészen közös, hogy a Ferencvárosban élnek, alkotnak és a társadalom sérülékeny csoportjaihoz tartoznak. Egyikük autodidakta alkotóként tíz éve rajzol, alkotásai az ausztriai Gugging-ban található Art Brut Zentrumban is megtalálhatók. Másik kiállító az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézetben kezdett el kerámiákat készíteni. Szerepelt a tárlaton az alkotó is, aki a Merényi Gusztáv Gyógyító célú Foglalkoztatójában rajzolt először a művészetterápiás foglalkozáson. Négy kiállító pedig a Táblás utcai Hajléktalanszállón találkozott az alkotással, mint az önkifejezés fontos eszközével.

Kétszer került sor a kiállításhoz kapcsolódó nyilvános tárlatvezetésre az alkotók részvételével. Két helyszínnel bővült a nagy érdeklődésre való tekintettel: 2014 nyarán a Balatonboglári Evangélikus Templomban, és 2014 novemberében a Budapesti Fasori Evangélikus Gyülekezeti Teremben nyílt meg a tárlat.

1.3. Dívány a Dunán – Nemzetközi Művészetterápiás kiállítás (2014. 05. 28. – 2014. 06. 27.)

A 11. „Dívány a Dunán” Konferencia 2014. május 27.-30. között a Budapesti Francia és Olasz Intézetben került megrendezésre. A Tárt Kapu Galériában ez alkalomból egy nemzetközi művészetterápiás kiállítást lehetett megtekinteni. Francia, olasz, német, belga, román és japán művészetterápiás műhelyek mellett hét budapesti intézmény is képviseltette magát. A rendezvény erősítette a nemzetközi kapcsolatokat, kiváló alkalom volt a tapasztalatok megosztására, hosszú távú tervek körvonalazására.

1.4. Ahol élünk – Országos művészetterápiás pályázat és kiállítás (2014. július 4.- 2014. szeptember 14.)

2014 februárjában a Nemzeti Kulturális Alap támogatásának köszönhetően meg tudtunk hirdetni egy országos művészeti pályázatot, melynek során minden hazai pszichiátriai intézmény művészetterápiás műhelyét közös témához kapcsolódó alkotásra hívtunk.

A felhívásra 18 vidéki és budapesti intézmény 23 művészetterápiás műhelye jelentkezett. A pályázat témája az „Ahol élünk” volt, amely teljesen szabadon értelmezhető: lehet konkrét helyszínhez, közösségi vagy egyéni létezéshez kötődő, közösségi vagy sajátélményből fakadó, vagy szimbolikusan értelmezett. A beérkezett színvonalas, de igen terjedelmes anyag meghaladta a Galéria kapacitását, ezért az alkotásokat szakmai zsűri bírálta el, minden intézménynek megjelenési lehetőséget biztosítva. A kiállításon egy mozaiktárlat körvonalazódott, mely megmutatta a sok helyszín sajátosságát és a művészetterápiás munka sokrétűségét.

Az NKA támogatásának köszönhetően a pályaművek beküldői és a műhelyek művészeti utalványt kaptak, melyekből művészeti eszközök, anyagok vásárolhatók.

1.5. Arte irregolare - Art Brut Olaszországból (2014. szeptember 18.- 2014. november 20.)

A kiállításon négy olaszországi művészeti színtér mutatkozott be. A hazai nagyközönség először találkozhatott itáliai art brut és outsider art alkotásokkal. A tárlat rengeteg érdekes kérdést vetett fel. Az olasz „arte irregolare” a hazai művészet számára meglepő látásmódot mutat, a kiállító műhelyek munkáiban az absztrakt és a figuratív alkotói stílus jellemzői keverednek, és egyfelől különféle képzelt világok vágyainak, fantáziáinak kifejeződései, másfelől az egymástól távoli világok közötti kommunikáció ösztönzői. A megnyitón a kiállítás alkalmából vendégül látott pszichiáterek és művészetterapeuta az olaszországi törekvéseket mutatták be.

1.6. Egymásra nézve – Karácsonyi kiállítás és vásár (2014. december 10 - 2015. január 16.)

A tárlat a karácsonyi készülődés jegyében született, jótékonyági kiállítás és vásár céljából. A megnyitón különös hangsúllyal került szóba a kis és nagyközösség kapcsolata, melyben a Tárt Kapu Galéria, mint egy védett átkelő kapcsolódási, tájékozódási pontot tud nyújtani az alkotók és a nagyközönség között. A jótékonyági esten visszatekintettünk az elmúlt egy évre, és a jövőbe is néztünk: bemutattuk a Tárt Kapu Galéria támogatói lehetőségeit és felhívtuk a cégek, vállalkozások, magánszemélyek figyelmét a közös társadalmi felelősségvállalásra.

2. Kulturális és közösségi programok befogadása

Ezek a programok is antistigmatizációs hatást fejtenek ki, és egy elfogadóbb társalmi attitűd kialakulását teszik lehetővé. Egyaránt szólnak az érintett betegcsoportnak, hozzátartozóiknak, segítőknek illetve az érdeklődő nagyközönségnek.

2.1. Szabadság, szerelem (2014. március 19.)

Az Üvegharang Társulat, társadalmilag sérülékeny alkotókból, előadóművészekből áll. Tevékenységükkel példát mutatnak sorstársaiknak, a társadalom peremén élőknek, környezetüknek és a nagyközönségnek is, hogy a betegségükkel együtt élve képesek élmények létrehozására veresek, zenés előadások formájában. Jelen összeállításuk tavaszi verses, zenés, táncos előadás szabadságról, szerelemről, forradalomról. Az előadást az M1 Esély című műsora is közvetítette.

2.2. Kerekasztal beszélgetés: „Mi az az art brut” címmel? (2014. november 17.)

A kerekasztal beszélgetés Erdő Rebeka, Tóth Eszter művészettörténészek és Komáromi Erzsébet Katalin iparművész, művészetterapeuta vezetésével zajlott. Kiindulási pontként szolgált, hogy az art brut vizuális világa még mindig ismeretlen a kulturális, művészeti diskurzusokban. Ismertetésre kerültek hazai és külföldi reflexiók, a nyitott kérdésekre próbáltak közös válaszokat találni. A kerekasztal beszélgetés tárlatvezetéssel fejeződött be a még nyitott „Arte irregolare” olasz kiállításon.

A kerekasztal beszélgetést telt házas érdeklődés kísérte.

2.3. „Álmod zeng az óra” című karácsonyi műsor (2014. december 17.)

Az Üvegharang Társulat karácsonyi műsorában 22 vers és hét zenés ének hangzott el: A klasszikus és modern karácsonyi versek és az egyházi, új énekek kiegészítették egymást. A műsort követően szeretetvendégséget tartottunk a Galériában.

3. Múzeumpedagógiai programok kialakítása

Rendszeres kapcsolatban állunk a kerület iskoláival, gimnáziumaival. A különböző kiállításokat múzeumpedagógiai foglalkozásokkal dolgoztuk fel a Ferencvárosban tanuló iskolásokkal, szinte valamennyi kiállításon megfordultak a diákok, általában másfél órás foglalkozásom keretében, tanáraik vezetésével. Az időnként betérő fiatalok mellett 2014-ben 9 osztály 158 tanulója vett részt szervezett foglalkozáson.

Az alkotások segítségével a következő témákkal foglalkozunk: lelki egészségvédelem, társadalmi beilleszkedés, esélyegyenlőség, társadalmi érzékenység előhívása, pszichoszociális fogyatékkal élők helyzete, társadalmi reintegráció, art brut, outsider art, hazai művészetterápiás

műhelyek munkája. A múzeumpedagógiai program magában foglalja a tárlatvezetést, kerekasztal-beszélgetést és az alkotói munkát is. A foglalkozás végén lehetőség volt közös kamara kiállításra az elkészült művekből. Az elkészült alkotásokat minden diák haza is vihette.

Alkalmazkodunk az iskolai csoportok igényeihez. Azt tapasztaltuk, hogy nagy érdeklődést mutatnak a foglalkozásokon felmerülő kérdésekkel kapcsolatban, és maguk is szívesen alkottak, ezzel is továbbépítve a galériában felmerülő tematikákat. A pedagógusok visszajelzései igen pozitívak voltak.

4. Aktivitás lokális, kerületi művészeti akciókban

4.1. Részvétel a Múzeumok Éjszakáján (2014. június 21.)

Kerületi szempontból fontos esemény volt a 2014-es Múzeumok Éjszakája, melynek alkalmából összefogtak a kerületben működő kulturális intézmények. *Múzeumi Séta* néven egy kifejezetten Belső-Ferencváros útvonalat kínáltuk erre a estére a nagyközönségnek. Az Iparművészeti Múzeum – Tárt Kapu Galéria – Bakáts tér – Art 9 – Ráday utca – Biblia Múzeum – Ferencvárosi Helytörténeti Múzeum – Kálvin tér útvonal a Nemzeti Múzeumig végigvezette akár az egyénileg érkezőket, akár a csoportokat Belső-Ferencváros művészeti színterein. Ez a kezdeményezés egyrészt sok látogatót vonzott az eseményre a kerületbe, másrészt erősítette a lokális-kulturális identitást, és a Ferencvárosban működő kulturális szervezetek között kapcsolatokat.

A Tárt Kapu Galéria aktuális kiállítását a Múzeumok Éjszakája programhoz kapcsolódóan több mint ötszázan látták, és rengeteg pozitív visszajelzést tudhatott magáénak ez a kerületi kezdeményezés. Alkalmunk volt felhívni az érdeklődők figyelmét Galériánk sajátosságaira, a mentális zavarokkal élők sokrétű tevékenységére és színes, mély érzelmeket tükröző világára.

4.2. Nyílt nap a Tárt Kapu Galériában – Művészeti akció az Angyal István téren

(2014. december 11.)

Decemberben Nyílt napot tartottunk a Galériában, amelynek fontos eleme volt, hogy egy külsős kerületi helyszínen is megjelentünk. Az *Angyal István téri* köztéri installációnk, művészeti akciónk a közönségeinkben rejtőzködő értékekre hívta fel a figyelmet, amik láthatatlanok szemünk számára. Egy kb. 5 m²-es art brut alkotást (Ritter Gábor *Gyógyítják a diófákat* című képét) helyeztünk el a téren, amelyet elfedtünk száraz levelekkel. A földre leterített képen a levelek, a kosz és a homok a magyar társadalom peremén élők iránt hosszú ideje egymásra rakódott előítéleteket, félelmeket és elutasításokat testesítik meg, amik elfedik az alattuk található esztétikai és emberi értékeket. Az eseményt meghirdettük, így nemcsak önkénteseink vettek részt, hanem érdeklődők is. Velük együtt, arra buzdítottuk a téren áthaladókat (Iparművészeti Múzeum felől – Corvin negyed megálló felé, és vissza), hogy tegyenek egy kis kitérőt, és segítsenek nekünk a takarításban. Így művészeti akció született az eddig még alig használt felújított téren, mely megtelt pozitív tartalommal, egymásra-figyeléssel, odafordulással. Talán remélhető, hogy a földre leterített képnek a letakarításával a járókelők habár szimbolikusan, de némileg hozzájárultak a hazai társadalomba berögzült félelmeknek és előítéleteknek a megváltoztatásához, és ezáltal egy befogadóbb közösség építéséhez.

(lásd Képmelléklet)

Művészeti akció az Angyal István téren

